

Bosna i Hercegovina

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

USTAVNI SUD

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: U-20/22

Sarajevo, 27.06.2022. godine

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po predočenom ustavnom pitanju Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine o pravnom dejstvu odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine na sudske postupke koji su u toku, na osnovu člana IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave održanoj dana 27.06.2022. godine, donio je:

P R E S U D U

U odnosu na predočeno ustavno pitanje, djelovanje odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine kojim je utvrđeno da je zakon ili propis ili pojedina odredba zakona ili propisa suprotna, odnosno u nesaglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, je takvo da se u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudskog postupka, od dana objave, imaju primijeniti na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuju u redovnosudskim postupcima, odnosno odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i službenim glasilima kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Predmet zahtjeva i podnosilac zahtjeva

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) je podneskom broj: 070-0-Su-22-000439 od 30.05.2022. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem

tekstu: Ustavni sud Federacije) predočio ustavno pitanje – primjena i djelovanje odluka Ustavnog suda Federacije u sudskim postupcima.

U smislu člana IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine je ovlašten za postavljanje ustavnog pitanja Ustavnom sudu Federacije.

2. Bitni navodi zahtjeva

Podnosilac zahtjeva postavlja ustavno pitanje imajući u vidu odredbe čl. IV.C.3.10.(4), IV.C.3.11. i IV.C.3.12. c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavno pitanje se pojavilo u predmetima podnosioca zahtjeva broj: 03 0 U 0018299 20 Uvp i broj: 03 0 U 0018425 20 Uvp, u kojima postoje različita shvatanja načina rješavanja predmeta prilikom primjene odluka Ustavnog suda Federacije, te je s tim u vezi došlo do različitog odlučivanja. Naime, nije sporno da se od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda Federacije u „Službenim novinama Federacije BiH“, kojom je utvrđeno da propis nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, isti ne primjenjuje. Međutim, sporno je u sudskim vijećima kako se ta odluka reflektuje na odluku u upravnom sporu koji se rješava. Podnosilac zahtjeva ističe da jedan dio sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine koji odlučuju u ovim predmetima, smatra da su odluke kantonalnog suda, koji je primijenio odluku Ustavnog suda Federacije u vrijeme odlučivanja po tužbi nezakonite, jer presudama Ustavnog suda Federacije nije navedeno „retroaktivno dejstvo“, kada su u pitanju rješavanja pred redovnim sudom.

U tom cilju, podnosilac zahtjeva se obraća Ustavnom sudu Federacije sa zahtjevom da se razjasni dejstvo njegovih odluka, odnosno da u bilo kojoj fazi sudskog postupka nije moguće, prilikom rješavanja zanemariti činjenicu da je odluka objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“ i da se taj propis ne primjenjuje od dana objavljivanja. Također, obraćaju se Ustavnom sudu Federacije sa zahtjevom za hitno postupanje jer se zastalo sa postupkom rješavanja u skladu sa odredbama člana IV.C.3.11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

3. Prethodni postupak

Ustavni sud Federacije je razmotrio specifičnost postavljenog ustavnog pitanja od strane podnosioca zahtjeva, a koje se odnosi na primjenu i dejstvo odluka Ustavnog suda Federacije u sudskim postupcima čije je rješavanje u toku. Pritom je uzeo u obzir činjenicu o različitim stavovima pojedinih odjeljenja i sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine o ovom pravnom pitanju i različitom postupanju u sudskim postupcima, što posljedično dovodi do nejednakosti građana u postupcima koji se odnose na rješavanje o njihovim pravima i obavezama, a samim tim generiše pravnu nesigurnost.

Kako je Ustavni sud Federacije jedino ovlašteno tijelo za tumačenje odredbi Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa naprijed navedenim, ovaj zahtjev sa predočenim ustavnim pitanjem ocjenjuje kao prihvatljiv za odlučivanje. Podsjećamo na objavljenu sudsku praksu ovog suda, koja je relevantna i za ovo ustavno pitanje, te upućujemo na stavove iznesene u Presudi broj: U-48/19 od 21.04.2020. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 31/20).

U ovom ustavnosudskom predmetu koji se u suštini odnosi isključivo na pravno tumačenje dejstva odluka ovog suda u sudskim postupcima pred redovnim sudovima, to nema druge strane u postupku zbog čega i nije potrebno tražiti odgovor na zahtjev od strane stranaka u postupcima koji se vode pred podnosiocem zahtjeva, a koji spisi predmeta su dostavljeni uz zahtjev podnosioca zahtjeva.

4. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud odlučuje i o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili neki kantonalni sud a koja se pojave u toku postupka pred tim sudom.

Član IV.C.3.11.

Kad Vrhovni sud, ili kantonalni sud, u toku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije u skladu sa ovim ustavom, obustavit će postupak i predočiti predmet Ustavnom sudu u skladu sa članom IV. C. 10. (3).

Član IV.C.3.12.

Odluke Ustavnog suda konačne su i obavezujuće, posebno kada:

a) Sud rješava spor u skladu sa članom IV. C. 10. (1). Sve strane u sporu moraju poštovati tu odluku i pridržavati se naredbi Suda izdatih u toku ili na kraju postupka;

b) Sud utvrdi da zakon, usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis Federacije ili bilo kojeg kantona, grada ili bilo koje opštine nije u skladu sa ovim ustavom. Taj ili drugi propis neće se primjenjivati, odnosno stupiti na snagu, osim ukoliko se izmijeni na način koji propiše Sud ili ukoliko Sud ne utvrdi prijelazna rješenja, koja ne mogu biti na snazi duže od šest mjeseci;

c) Sud odluči o ustavnom pitanju koje mu je predočeno u skladu sa članom IV. C. 10. (3). Odluka Ustavnog suda bit će obavezujuća za sud koji je predočio pitanje u odnosu na postupak tokom kojeg je pitanje pokrenuto i imat će dejstvo utvrđeno pod (b).

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03)

Član 5.

Ustavni sud provodi postupak na osnovu odredaba ovog zakona, a u pitanjima koja nisu uređena ovim zakonom može shodno primijeniti odgovarajuća pravila procesnih zakona.

Pravila postupka koja nisu utvrđena ovim zakonom propisat će se poslovníkom Ustavnog suda.

Član 40. stav 1.

Usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne ili opštinske vlasti za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom neće se primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", odnosno predloženi zakon ili drugi propis neće stupiti na snagu.

C. Poslovník Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 40/10 i 18/16)

Član 60.

Djelovanje odluka Suda

Svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na osnovu odredbi koje su prestale da važe na osnovu odluke Suda, ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu tog pojedinačnog akta, a nadležno tijelo je dužno da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom Suda u roku od 90 dana od dana prijema zahtjeva.

Ukoliko nadležni organ ne ponovi postupak i ne usaglasi akt sa odlukom Suda u roku iz stava 1. ovog člana, akt kojim je povrijeđeno pravo nekom licu prestaje da važi.

Prijedlog za izmjenu konačnog ili pravomoćnog pojedinačnog akta iz stava 1. ovog člana, može se podnijeti u roku od dvije godine od dana objavljivanja odluke u "Službenim novinama Federacije BiH", službenom glasilu kantona odnosno opštine.

5. Sudska praksa Ustavnog suda Federacije

6. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Sušтина postavljеног, односно предоћеног уставног питања од стране овлашћеног подносиоца захтева, је да имају дилему о томе да ли се у конкретним поступцима по управним споровима из предмета који су достављени суду, али и свим другим поступцима који су у току пред судским органима у Федерацији Босне и Херцеговине, без обзира да ли су у питању поступци по редовним или ванредним правним лијековима или пак поступци из првостепене и другостепене надлежности редовних судова, има примјенити објављена пресуда Уставног суда Федерације којом је поједини пропис или одредаба неког прописа оцјенјена као неуставна.

Уставни суд Федерације подсјећа да је једна од основних надлежности овог суда управо оцјена уставности, те да је у питању tzv. апстрактна контрола уставности. Опште дејство такве одлуке овог суда је недвосмислено прописано одредбама члана IV.C.3.12. Устава Федерације Босне и Херцеговине, те прецизирано чланом 40. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине. У складу са наведеним одредбама, Закон или други пропис органа власти у Федерацији Босне и Херцеговине за који се утврди да није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине неће се примјенјивати од дана објављивања пресуде овог суда, што значи да више не постоји у правном поретку Федерације Босне и Херцеговине. Такве одредбе о дејству одлука Уставног суда Федерације обавезују donosioce zakona или прописа на њихову измјену и усклађивање са ставовима из одлука Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине.

Када су у питању специфични поступци за оцјену уставности који су покренути кроз предоћено уставно питање од стране Врховног или кантонских судова у Федерацији Босне и Херцеговине, прецизна је и јасна уставносудска норма која прописује обавезност примјене одлуке Уставног суда Федерације на поступке који су у току пред Врховним или кантонским судовима у Федерацији Босне и Херцеговине. Стога недвосмислено проишља и посебно обавезујуће дејство одлука Уставног суда Федерације пред свим органима, укључујући и судске органе у којима се воде поступци о појединачним правима и обавезама, у свим фазама судског поступка, које се односи на судско одлучивање о односима насталим прије доношења уставносудске одлуке, дакле, има retroaktivno дејство. Уставни суд Федерације примјећује да је неоснован став појединих судија редовних судова који се базира на томе да се у одлукима овог суда не наводи посебно њихово retroaktivno дејство на рјешавање предмета који су у току, а да је у међувремену објављена уставносудска одлука којом је одређени закон или пропис или одредаба појединог закона или прописа оглашена неуставном. Нити у једној одлуци овог суда се то посебно не прописује, јер сама уставна норма недвосмислено упућује на то да се пред редовним судовима, за поступке који су у току, мора примјенити одлука овог суда којим је пропис који би по редовном току ствари редовни суд имао примјенити приликом рјешавања неког појединачног случаја а који је у међувремену оцјенјен противним Уставу Федерације Босне и Херцеговине, даном објављивања непримјенјив, односно ван правног законодавног система у Федерацији Босне и Херцеговине. Подносилац захтева је анализом напријед наведене пресуде овог суда којом се такође по предоћеном уставном питању истог подносиоца захтева елаборирало дејство одлуке Уставног суда Федерације на поступке који су у току, могло се растумаћити ово питање на начин како је и овом одлуком потврђено.

Не постоји нити један разуман разлог који би оправдавао другачије дејство одлука овог суда у поступцима оцјене уставности и када су они покренути од стране других овлашћених подносиоца захтева за оцјену уставности, а по основу таквих прописа се воде појединачни поступци пред редовним судовима, али и другим органима власти.

Štaviše, iako nevezano za predočeno ustavno pitanje, napominjemo osnovni pravni princip da se pojedinačni odnosi koji se rješavaju u redovnosudskim postupcima, pa i postupcima pred drugim državnim organima koji odlučuju o pojedinačnim pravima i obavezama, imaju rješavati na ustavan i zakonit način, vidljiv je i iz posebnog pravnog osnova propisanog u članu 60. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. U propisanim rokovima svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na osnovu odredbi koje su prestale da važe na osnovu odluke ovog suda ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu takvog akta, a nadležno tijelo je dužno da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom ovog suda u propisanom roku. Dakle, čak i u situacijama kada više ne postoji nikakav pravni lijek, niti redovni, niti vanredni, svako, dakle svaki građanin ili pravno lice kojem je povrijeđeno određeno pravo, a odluka o neustavnosti je od strane ovog suda donesena i objavljena nakon okončanja tog pojedinačnog postupka, ima ovo posebno pravo na neku vrstu ponavljanja postupka u određenim rokovima. Jedan od osnovnih principa vladavine prava podrazumijeva da se u rješavanju o pojedinačnim pravima i obavezama odlučuje primjenom i tumačenjem propisa i zakona koji su u skladu sa najvišim pravnim aktom, a to je Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Ovaj posebni osnov za ponavljanje postupka, za razliku od prednjeg, zahtijeva da se stranka pozove na ustavnosudsku odluku i podnese poseban zahtjev tijelu koje je donijelo odluku o njegovim pravima i obavezama, bilo u sudskom ili nekom drugom tijelu, primjenom propisa koji je oglašen neustavnim.

Dakle, konačan stav ovog suda po predočenom ustavnom pitanju je da se u postupcima pred redovnim sudovima, koji nisu okončani, bez obzira u kojoj su fazi sudskog postupka, ima primijeniti objavljena odluka ovog suda. Za navedeno nije nužno ni da se stranka u redovnosudskom postupku poziva na odluku ovog suda, jer samim momentom njene objave u službenim glasilima nastupa neoboriva pravna pretpostavka da je ista poznata i obavezujuća za redovni sud.

Shodno naprijed navedenom, Ustavni sud Federacije je donio odluku kao u izreci ove presude.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, prof. dr. Edin Muminović i dr. sc. Kata Senjak, sudije Suda.

Predsjednica

Ustavnog suda Federacije

Bosne i Hercegovine

Aleksandra Martinović, s. r.

9.

Pregled Dokumentata| Broj 54/22

Početna (<http://www.sluzbenilist.ba/>) / Dokumenti (<http://www.sluzbenilist.ba/Docs/>)

/ Službene novine Federacije BiH (<http://www.sluzbenilist.ba/Docs/Drzavni>) / Dokumenti pregled

Službene novine Federacije BiH, broj 54/22

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po predloženoj ustavnoj žalbi Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine o pravnom dejstvu odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine na sudske postupke koji su u toku, na osnovu člana IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave održanoj dana 27.06.2022. godine, donio je:

PRESUDU

U odnosu na predloženo ustavno pitanje, djelovanje odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine kojim je utvrđeno da je zakon ili propis ili pojedina odredba zakona ili propisa suprotna, odnosno u nesaglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, je takvo da se u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudskog postupka, od dana objave, imaju primijeniti na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuju u redovnosudskim postupcima, odnosno odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku.

Presudu objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i službenim glasilima kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje 1. Predmet zahtjeva i podnosilac zahtjeva

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) je podneskom broj: 070-0-Su-Ap-22-000439 od 30.05.2022. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud Federacije) predložio ustavno pitanje – primjena i djelovanje odluka Ustavnog suda Federacije u sudskim postupcima.

U smislu člana IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine je ovlašten za postavljanje ustavnog pitanja Ustavnom sudu Federacije.

2. Bitni navodi zahtjeva

Podnosilac zahtjeva postavlja ustavno pitanje imajući u vidu odredbe čl. IV.C.3.10.(4), IV.C.3.11. i IV.C.3.12. c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavno pitanje se pojavilo u predmetima podnosioca zahtjeva broj: 03 0 U 0018299 20 Uvp i broj: 03 0 U 0018425 20 Uvp, u kojima postoje različita shvatanja načina rješavanja predmeta prilikom primjene odluka Ustavnog suda Federacije, te je s tim u vezi došlo do različitog odlučivanja. Naime, nije sporno da se od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda Federacije u "Službenim novinama Federacije BiH", kojom je utvrđeno da propis nije u

skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, isti ne primjenjuje. Međutim, sporno je u sudskim vijećima kako se ta odluka reflektuje na odluku u upravnom sporu koji se rješava. Podnosilac zahtjeva ističe da jedan dio sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine koji odlučuju u ovim predmetima, smatra da su odluke kantonalnog suda, koji je primijenio odluku Ustavnog suda Federacije u vrijeme odlučivanja po tužbi nezakonite, jer presudama Ustavnog suda Federacije nije navedeno "retroaktivno dejstvo", kada su u pitanju rješavanja pred redovnim sudom.

U tom cilju, podnosilac zahtjeva se obraća Ustavnom sudu Federacije sa zahtjevom da se razjasni dejstvo njegovih odluka, odnosno da u bilo kojoj fazi sudskog postupka nije moguće, prilikom rješavanja zanemariti činjenicu da je odluka objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH" i da se taj propis ne primjenjuje od dana objavljivanja. Također, obraćaju se Ustavnom sudu Federacije sa zahtjevom za hitno postupanje jer se zastalo sa postupkom rješavanja u skladu sa odredbama člana IV.C.3.11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

3. Prethodni postupak

Ustavni sud Federacije je razmotrio specifičnost postavljenog ustavnog pitanja od strane podnosioca zahtjeva, a koje se odnosi na primjenu i dejstvo odluka Ustavnog suda Federacije u sudskim postupcima čije je rješavanje u toku. Pritom je uzeo u obzir činjenicu o različitim stavovima pojedinih odjeljenja i sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine o ovom pravnom pitanju i različitom postupanju u sudskim postupcima, što posljedično dovodi do nejednakosti građana u postupcima koji se odnose na rješavanje o njihovim pravima i obavezama, a samim tim generiše pravnu nesigurnost.

Kako je Ustavni sud Federacije jedino ovlašteno tijelo za tumačenje odredbi Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa naprijed navedenim, ovaj zahtjev sa predočenim ustavnim pitanjem ocjenjuje kao prihvatljiv za odlučivanje. Podsjećamo na objavljenu sudsku praksu ovog suda, koja je relevantna i za ovo ustavno pitanje, te upućujemo na stavove iznesene u Presudi broj: U-48/19 od 21.04.2020. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/20).

U ovom ustavnosudskom predmetu koji se u suštini odnosi isključivo na pravno tumačenje dejstva odluka ovog suda u sudskim postupcima pred redovnim sudovima, to nema druge strane u postupku zbog čega i nije potrebno tražiti odgovor na zahtjev od strane stranaka u postupcima koji se vode pred podnosiocem zahtjeva, a koji spisi predmeta su dostavljeni uz zahtjev podnosioca zahtjeva.

4. Relevantno pravo A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud odlučuje i o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili neki kantonalni sud a koja se pojave u toku postupka pred tim sudom.

Član IV.C.3.11.

Kad Vrhovni sud, ili kantonalni sud, u toku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije u skladu sa ovim ustavom, obustavit će postupak i predočiti predmet Ustavnom sudu u skladu sa članom IV. C. 10. (3).

Član IV.C.3.12.

Odluke Ustavnog suda konačne su i obavezujuće, posebno kada:

a) Sud rješava spor u skladu sa članom IV. C. 10. (1). Sve strane u sporu moraju poštovati tu odluku i pridržavati se naredbi Suda izdatih u toku ili na kraju postupka;

b) Sud utvrdi da zakon, usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis Federacije ili bilo kojeg kantona, grada ili bilo koje opštine nije u skladu sa ovim ustavom. Taj ili drugi propis neće se primjenjivati, odnosno stupiti na snagu, osim ukoliko se izmijeni na način koji propiše Sud ili ukoliko Sud ne utvrdi prijelazna rješenja, koja ne mogu biti na snazi duže od šest mjeseci;

c) Sud odluči o ustavnom pitanju koje mu je predloženo u skladu sa članom IV. C. 10. (3). Odluka Ustavnog suda bit će obavezujuća za sud koji je predložio pitanje u odnosu na postupak tokom kojeg je pitanje pokrenuto i imat će dejstvo utvrđeno pod (b).

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95 i 37/03)

Član 5.

Ustavni sud provodi postupak na osnovu odredaba ovog zakona, a u pitanjima koja nisu uređena ovim zakonom može shodno primijeniti odgovarajuća pravila procesnih zakona.

Pravila postupka koja nisu utvrđena ovim zakonom propisat će se poslovníkom Ustavnog suda.

Član 40. stav 1.

Usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne ili opštinske vlasti za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom neće se primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", odnosno predloženi zakon ili drugi propis neće stupiti na snagu.

C. Poslovník Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/10 i 18/16)

Član 60.

Djelovanje odluka Suda

Svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na osnovu odredbi koje su prestale da važe na osnovu odluke Suda, ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu tog pojedinačnog akta, a nadležno tijelo je dužno da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom Suda u roku od 90 dana od dana prijema zahtjeva.

Ukoliko nadležni organ ne ponovi postupak i ne usaglasí akt sa odlukom Suda u roku iz stava 1. ovog člana, akt kojim je povrijeđeno pravo nekom licu prestaje da važi.

Prijedlog za izmjenu konačnog ili pravomoćnog pojedinačnog akta iz stava 1. ovog člana, može se podnijeti u roku od dvije godine od dana objavljivanja odluke u "Službenim novinama Federacije BiH", službenom glasilu kantona odnosno opštine.

5. Sudska praksa Ustavnog suda Federacije

Presuda Ustavnog suda Federacije broj: U-48/19 od 21.04.2020. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/20).

6. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Suština postavljenog, odnosno predloženog ustavnog pitanja od strane ovlaštenog podnosioca zahtjeva, je da imaju dilemu o tome da li se u konkretnim postupcima po upravnim sporovima iz predmeta koji su dostavljeni sudu, ali i svim drugim postupcima koji su u toku pred sudskim organima u Federaciji Bosne i Hercegovine, bez obzira da li su u pitanju

postupci po redovnim ili vanrednim pravnim lijekovima ili pak postupci iz prvostepene i drugostepene nadležnosti redovnih sudova, ima primijeniti objavljena presuda Ustavnog suda Federacije kojom je pojedini propis ili odredba nekog propisa ocijenjena kao neustavna.

Ustavni sud Federacije podsjeća da je jedna od osnovnih nadležnosti ovog suda upravo ocjena ustavnosti, te da je u pitanju tzv. apstraktna kontrola ustavnosti. Opšte dejstvo takve odluke ovog suda je nedvosmisleno propisano odredbama člana IV.C.3.12. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, te precizirano članom 40. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine. U skladu sa navedenim odredbama, Zakon ili drugi propis organa vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine za koji se utvrdi da nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine neće se primjenjivati od dana objavljivanja presude ovog suda, što znači da više ne postoji u pravnom poretku Federacije Bosne i Hercegovine. Takve odredbe o dejstvu odluka Ustavnog suda Federacije obavezuju donosioc zakona ili propisa na njihovu izmjenu i usklađivanje sa stavovima iz odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Kada su u pitanju specifični postupci za ocjenu ustavnosti koji su pokrenuti kroz predočeno ustavno pitanje od strane Vrhovnog ili kantonalnih sudova u Federaciji Bosne i Hercegovine, precizna je i jasna ustavnosudska norma koja propisuje obaveznost primjene odluke Ustavnog suda Federacije na postupke koji su u toku pred Vrhovnim ili kantonalnim sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Stoga nedvosmisleno proizilazi i posebno obavezujuće dejstvo odluka Ustavnog suda Federacije pred svim organima, uključujući i sudske organe u kojima se vode postupci o pojedinačnim pravima i obavezama, u svim fazama sudskog postupka, koje se odnosi na sudsko odlučivanje o odnosima nastalim prije donošenja ustavnosudske odluke, dakle, ima retroaktivno dejstvo. Ustavni sud Federacije primjećuje da je neosnovan stav pojedinih sudija redovnih sudova koji se bazira na tome da se u odlukama ovog suda ne navodi posebno njihovo retroaktivno dejstvo na rješavanje predmeta koji su u toku, a da je u međuvremenu objavljena ustavnosudska odluka kojom je određeni zakon ili propis ili odredba pojedinog zakona ili propisa oglašena neustavnom. Niti u jednoj odluci ovog suda se to posebno ne propisuje, jer sama ustavna norma nedvosmisleno upućuje na to da se pred redovnim sudovima, za postupke koji su u toku, mora primijeniti odluka ovog suda kojim je propis koji bi po redovnom toku stvari redovni sud imao primijeniti prilikom rješavanja nekog pojedinačnog slučaja a koji je u međuvremenu ocijenjen protivnim Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, danom objavljivanja neprimjenjiv, odnosno van pravnog zakonodavnog sistema u Federaciji Bosne i Hercegovine. Podnosilac zahtjeva je analizom naprijed navedene presude ovog suda kojom se također po predočenom ustavnom pitanju istog podnosioca zahtjeva elaboriralo dejstvo odluke Ustavnog suda Federacije na postupke koji su u toku, moglo se rastumačiti ovo pitanje na način kako je i ovom odlukom potvrđeno.

Ne postoji niti jedan razuman razlog koji bi opravdavao drugačije dejstvo odluka ovog suda u postupcima ocjene ustavnosti i kada su oni pokrenuti od strane drugih ovlaštenih podnosioca zahtjeva za ocjenu ustavnosti, a po osnovu takvih propisa se vode pojedinačni postupci pred redovnim sudovima, ali i drugim organima vlasti.

Štaviše, iako nevezano za predočeno ustavno pitanje, napominjemo osnovni pravni princip da se pojedinačni odnosi koji se rješavaju u redovnosudskim postupcima, pa i postupcima pred drugim državnim organima koji odlučuju o pojedinačnim pravima i obavezama, imaju rješavati na ustavan i zakonit način, vidljiv je i iz posebnog pravnog osnova propisanog u članu 60. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. U propisanim rokovima svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na osnovu odredbi koje su prestale da važe na osnovu odluke ovog suda ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu takvog akta, a nadležno tijelo je dužno da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom ovog suda u propisanom roku. Dakle, čak i u situacijama kada više ne postoji nikakav pravni lijek, niti redovni, niti vanredni, svako, dakle svaki građanin ili pravno lice kojem je povrijeđeno određeno pravo, a odluka o neustavnosti je od strane ovog suda donesena i objavljena nakon okončanja tog pojedinačnog postupka, ima ovo posebno pravo na neku vrstu ponavljanja postupka u određenim rokovima. Jedan od osnovnih principa vladavine prava podrazumijeva da se u rješavanju o pojedinačnim pravima i obavezama odlučuje primjenom i tumačenjem propisa i zakona koji su u skladu sa najvišim pravnim aktom, a to je Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Ovaj posebni osnov za ponavljanje postupka, za razliku od prednjeg, zahtijeva da se stranka pozove na ustavnosudsku odluku i podnese poseban zahtjev tijelu koje je donijelo odluku o njegovim pravima i obavezama, bilo u sudskom ili nekom drugom tijelu, primjenom propisa koji je oglašen neustavnim.

Dakle, konačan stav ovog suda po predočenom ustavnom pitanju je da se u postupcima pred redovnim sudovima, koji nisu okončani, bez obzira u kojoj su fazi sudskog postupka, ima primijeniti objavljena odluka ovog suda. Za navedeno nije nužno ni da se stranka u redovnosudskom postupku poziva na odluku ovog suda, jer samim momentom njene objave u službenim glasilima nastupa neoboriva pravna pretpostavka da je ista poznata i obavezujuća za redovni sud.

Shodno naprijed navedenom, Ustavni sud Federacije je donio odluku kao u izreci ove presude.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, prof. dr. Edin Muminović i dr. sc. Kata Senjak, sudije Suda.

Broj U-20/22
27. juna 2022. godine
Sarajevo

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović, s. r.

Hvala što ste naš pretplatnik. Koristite pogodnosti koje dobijate pretplatom.

O nama

Javno preduzeće Novinsko-izdavačka organizacija SLUŽBENI LIST BOSNE I HERCEGOVINE. Sva prava pridržana. 2014

Adresa

Džemala Bijedića 39/III
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Email: sllist@sllist.ba (mailto:sllist@sllist.ba)

Kontakti

Centrala

Tel: 033/722-030

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Uredništvo

Tel: 033/722-038

Email (<mailto:urednistvo@sllist.ba>)

Pravna služba

Tel: 033/722-051

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Računovodstvo

Tel: 033/722-045, Fax: 033/722-046

Email (<mailto:racunovodstvo@sllist.ba>)

Pretplata

Tel: 033/722-054

Email (<mailto:pretplata@sllist.ba>)

Ekspedit

Tel: 033/722-041

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Prodaja

Tel: 033/722-079

Oglasni odjel

Tel: 033/722-049 i 033/722-050, Fax: 033/722-074

Tehnički sekretar

Tel: 033/722-061, Fax: 033/722-064

Ured direktora

Tel: 033/722-061

Komercijala

Tel: 033/722-042

Email (<mailto:info@slist.ba>)

Email (<mailto:oglas@slist.ba>)

2014 © JP NIO Službeni list Bosne i Hercegovine. Sva Prava Pridržana.

